

Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmät 21 päivänä marraskuuta 2008 nuorten liikkuvuudesta

(2008/C 320/03)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

KATSOO SEURAAVAA:

1. Lissabonissa maaliskuussa 2000 ja Barcelonassa maaliskuussa 2002 pidetyissä Eurooppa-neuvoston kokouksissa asetettiin strategiseksi päämääräksi tehdä Euroopan unionista vuoteen 2010 mennessä maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin tietoperustainen talous ja yhteiskunta, tehdä EU:n koulutusjärjestelmistä vuoteen 2010 mennessä laadultaan maailmanlaajuisia esikuvia ja luoda eurooppalainen tutkimus- ja innovointialue.
2. Brysselissä maaliskuussa 2008 kokoontunut Eurooppa-neuvosto asetti tavoitteeksi poistaa esteet osaamisen vapaalta liikkuvuudelta ottamalla käyttöön "viides vapaus", mikä tarkoittaisi muun muassa sitä, että tutkijoiden, opiskelijoiden, tiedemiesten ja korkeakouluopettajien liikkuvuus jäsenvaltioiden välillä lisääntyisi.
3. Koko eliniän ja nuoruuden kestävä koulutusta koskevien toimintaohjelmien perustamisesta vuosiksi 2007–2013 tehtyjen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätösten tavoitteena on kehittää liikkuvuutta. Toisaalta myös tutkimuksen ja yrityspolitiikkojen sekä rakennerahastojen aloilla perustetuilla EU:n ohjelmilla ja toimilla on tämä sama tavoite.
4. Euroopan parlamentin ja neuvoston suosituksessa koulutusalan liikkuvuutta koskevasta eurooppalaisesta laatuperuskirjasta (2006) esitettiin keskeiset periaatteet, joilla taattaisiin parhaat mahdolliset edellytykset nuoren toisessa jäsenvaltiossa toteuttaman liikkuvuusjakson valmistelemiseksi, avustamiseksi ja arvioimiseksi.
5. Korkeakoulutusta koskevan Bolognan prosessin ja ammatillista koulutusta koskevan Kööpenhaminan prosessin tarkoituksena on luoda eurooppalainen alue, jossa helpotetaan opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuutta, lisätään avoimuutta tutkintojen ja opiskelu- ja koulutusjaksojen tunnustamisessa ja parannetaan eri instituutioiden välistä yhteistyötä.
6. Erilaisten olemassa olevien (EQF, ECTS, *Europass*) ja tulevien (ECVET) eurooppalaisten välineiden tavoitteena on, että EU:n kansalaiset voisivat paremmin osoittaa ja hyödyntää taitojensa ja pätevyytensä, sekä antaa heille tietoa oppimis- ja mahdollisuuksista koko Euroopassa (*Ploteus*- ja *Study in Europe* -portaalit) ⁽¹⁾.

7. Monikulttuurisista taidoista toukokuussa 2008 annetuissa neuvoston päätelmissä korostetaan liikkuvuuden osuutta tällaisten taitojen hankkimisessa.

8. Marraskuun 20 päivänä 2008 annetussa neuvoston suosituksessa nuorten vapaaehtoisten liikkuvuudesta Euroopan unionissa käsitellään erityisesti nuorten vapaaehtoisten liikkuvuuteen liittyviä asioita.

PANEE TYYTYVÄISENÄ MERKILLE Euroopan komission kesäkuussa 2008 julkaiseman liikkuvuutta käsittelevän korkean tason asiantuntijafoorumien selvityksen ⁽²⁾, joka on vastaus neuvoston pyyntöön kehittää liikkuvuutta ja ulottaa se opiskelijoiden lisäksi muihinkin nuoriin, ja 29. toukokuuta 2008 annetun Euroopan talous- ja sosiaalikomitean selvityksen "Millä käytännön toimilla edistettäisiin nuorten liikkuvuutta Euroopassa?".

ON TIETOINEN SIITÄ, ETTÄ:

kaikille EU:n kansalaisille taattuun vapaaseen liikkumiseen perustuva nuorten liikkuvuus Euroopassa, jota korostetaan Euroopan koulutusalan yhteistyössä virallisen oppimisen, arkioppimisen ja epävirallisen oppimisen alalla ja joka on Euroopan osaamisyhteiskunnan keskeinen haaste, tarjoaa tärkeän välineen,

— edistää tunnetta kuulumisesta Eurooppaan,

— edistää yhteiskuntaan integroitumista ja työelämään sijoittumista, ja

— taata EU:n talouden kilpailukyky globalisoituneessa ympäristössä.

TOTEAA, ETTÄ:

vaikka Erasmus-ohjelma on menestynyt hyvin, nuorten liikkuvuus on edelleen kuitenkin poikkeuksellista myös opiskelijoiden keskuudessa, joista vain pieni osa lähtee toiseen jäsenvaltioon opiskelemaan tai harjoittelemaan yrityksessä. Liikkuvuudessa on edelleen suuria eroja eri koulutusaloista ja -muodoista, oppiaineista, maista ja sosiaalisesta taustasta riippuen, mikä johtuu erityisesti tiedon puutteesta, rahoitusongelmista ja ulkomailla suoritettujen opintojaksojen riittämättömästä tunnustamisesta koulutusohjelmassa. Liikkuvuutta ei edelleenkaan tunneta riittävästi, sillä laatua koskevia tietoja ja luotettavia ja vertailukelpoisia tilastotietoja ei ole saatavilla yhteisöohjelmien ulkopuolella.

KOROSTAA SEURAAVIA PERIAATTEITA:

1. Liikkuvuus koskee kaikkia nuoria eurooppalaisia riippumatta siitä, ovatko he koululaisia, opiskelijoita, harjoittelijoita, vapaaehtoistyöntekijöitä, opettajia, nuoria tutkijoita, koulutajia, nuorisotyöntekijöitä, yrittäjiä tai työmarkkinoilla olevia nuoria.

⁽¹⁾ <http://www.ec.europa.eu/ploteus>, <http://www.study-in-europe.org>

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/education/doc/2008/mobilityreport_en.pdf

2. Liikkuvuus on ymmärrettävä ensisijaisesti fyysiseksi liikkuvuudeksi, mikä tarkoittaa oleskelua toisessa maassa opiskelua, ammatillista harjoittelua, paikallisen yhteisön hyväksi tehtävää työtä tai elinikäiseen oppimiseen liittyvää täydennyskoulutusta varten. "Virtuaalinen liikkuvuus" eli tieto- ja viestintäteknologioiden käyttö kumppanuuksien tai etävaihtojen kehittämiseksi muissa maissa olevien nuorten kanssa osana strukturoitua koulutushankkeita voi kuitenkin edistää osaltaan merkittävästi liikkuvuutta, erityisesti koulujen yhteydessä.
3. Liikkuvuutta ei tule pitää päämääränä sinänsä vaan ensisijaisena keinona vahvistaa EU:n kansalaisuutta ja Euroopan kilpailukykyä laajentamalla ja monipuolistamalla nuorten koulutusta ja kokemuksia ja vahvistamalla heidän sopeutumiskykyään, työllistettävyyttään ja kulttuurien ymmärtämystään kielten oppimisen ja muiden kulttuurien tuntemuksen avulla.
4. Määrätietoisella ja monialaisella EU:n liikkuvuuspolitiikalla olisi herätettävä kaikissa nuorissa halu liikkuvuuteen, tehtävä toisessa EU-maassa vietetystä liikkuvuusjaksosta asteittain kaikkia koskeva sääntö ja otettava käyttöön tätä haastetta vastaava rahoitus. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä niihin opiskelijoihin, jotka sosioekonomisen taustansa tai erityistarpeidensa vuoksi tarvitsevat lisärahoitustukea. Tässä politiikassa olisi myös korostettava toimia, joilla valmistellaan ja tuetaan liikkuvuutta sekä tunnustetaan liikkuvuusjakson aikana saadut oppimistulokset, ja edistettävä opettajien ja kouluttajien, joilla on keskeinen asema näissä toiminna, liikkuvuuden kehittämistä.
5. Tämä liikkuvuuspolitiikka on tarkoitettu ennen kaikkea Euroopan sisäisen liikkuvuuden helpottamiseen, mutta se voi myös edistää Euroopan ja kolmansien maiden välisen liikkuvuuden kehittämistä.

KEHOTTAJAA JÄSENVALTIOITA:

1. yleistämään asteittain tavoitteen suorittaa opiskelujaksoja ulkomaille niin, että siitä tulee kaikkia eurooppalaisia nuoria koskeva sääntö eikä poikkeus, lisäämällä rajatylittävän liikkuvuuden mahdollisuuksia eri koulutusaloilla ja, ottaen asianmukaisesti huomioon kansallisen tilanteensa ja lainsäädäntönsä, vapaaehtoistoiminnassa;
2. tätä varten toteuttamaan koulutuksen, nuorisoasioiden, kulttuurin, kansalaisuuden ja tutkimuksen alalla Euroopan unionin ohjelmissa kaudeksi 2007–2013 asetetut tavoitteet;
3. pyrkimään korkean tason asiantuntijafoorumin työn pohjalta mahdollisuuksien mukaan saavuttamaan seuraavat vuoden 2013 jälkeiset tavoitteet:

3.1 Jokaisella nuorella olisi oltava mahdollisuus osallistua jonkinlaiseen liikkuvuuteen joko opiskeluaikanaan tai

ammatillisen harjoittelun muodossa tai vapaaehtoistoiminnan yhteydessä. Erityisesti olisi huolehdittava seuraavasta:

- jokaisella yleissivistävän tai ammatillisen koulutuksen piirissä olevalla nuorella olisi oltava mahdollisuus osallistua liikkuvuustoimiin koulunkäyntiaikanaan,
- jokaisella korkeakouluopiskelijalla olisi oltava mahdollisuus koulutusjaksoon tai ammatillinen harjoitteluun ulkomaille. Korkeakouluja olisi kannustettava ottamaan tällaiset liikkuvuusjaksot osaksi tutkintojaan, joko alempaan tai ylempään tutkintoon,
- mahdollisuuksia liikkuvuuteen ammatillisen koulutuksen yhteydessä olisi lisättävä merkittävästi.

3.2 Opettajien, kouluttajien ja muun opetushenkilöstön liikkuvuutta olisi lisättävä erityisesti olemassa olevien ohjelmien puitteissa.

4. toteuttamaan nämä tavoitteet eri tasoilla, jotta lisätään nuorten mahdollisuuksia liikkuvuuteen, ja perustamaan liikkuvuus- ja koulutusjaksojen tunnistamisen varmistamiseksi. Niiden olisi pyrittävä koulutusta, kulttuuria ja nuorisoa koskevan avoimen koordinoitimenetelmän eri vaiheiden soveltamisessa erityisesti

KEHOTTAJAA JÄSENVALTIOITA JA EUROOPAN KOMISSIOTA TOIMIVALTANSÄÄNTÖJÄ TOTEUTTAMAAN TOIMENPITEITÄ, joissa otetaan huomioon kansallinen tilanne ja kansallinen lainsäädäntö, liikkuvuuden esteiden poistamiseksi eri aloilla ja ulkomaille suoritettujen opiskelu- ja koulutusjaksojen tunnistamisen varmistamiseksi. Niiden olisi pyrittävä koulutusta, kulttuuria ja nuorisoa koskevan avoimen koordinoitimenetelmän eri vaiheiden soveltamisessa erityisesti

1. Kehittämään kaikille nuorille mahdollisuuksia liikkuvuuteen

- 1.1 hallinnoimalla liikkuvuudelle annettavaa julkista tukea paremmin siten, että edistetään poliittisten (EU, valtio, alueelliset ja paikalliset yhteisöt) ja hallinnollisten toimijoiden (varsinkin yhteisöohjelmien hallinnoinnista vastaavat kansalliset virastot) toiminnan koordinoimista;
- 1.2 hyödyntämällä täysipainoisesti kaikkia nykyisiä EU:n ohjelmien tarjoamia mahdollisuuksia liikkuvuuteen, joihin kuuluu myös virtuaalinen liikkuvuus ja joihin osallistuu nuorten lisäksi myös koulutushenkilöstö yleisesti;
- 1.3 ottamalla huomioon sellaisten muita huonommassa asemassa olevien opiskelijoiden tarpeet, erityisesti rahoituksen osalta, jotka eivät muuten kykenisi hyödyntämään liikkuvuusohjelmia;

1.4 edistämällä uusien liikkuvuusmahdollisuuksien kehittämistä erityisesti:

- laajentamalla kumppanuuksia ottamalla niihin mukaan tunnustetut liikkuvuusjaksot muissa laitoksissa tai rakenteissa, erityisesti järjestöissä,
- lisäämällä kaksoistutkintojen tai yhteistutkintojen määrää,
- lisäämällä tukea nuorten, myös harjoittelijoiden, ammatilliseen koulutukseen liittyvälle liikkuvuudelle,
- kannustamalla oleskeluun toisessa kulttuuri- ja kieliympäristössä,
- saattamalla muiden eurooppalaisten koulujen, myös eurooppalaisten taidekoulujen opiskelijoita yhteen yhteisten hankkeiden toteuttamiseksi;
- kehittämällä korkeakoulujen tarjoamia täydennyskoulutuspaketteja, esimerkiksi kesäkursseja,
- lisäämällä liikkuvuutta yritysten kesken ja yritysten sekä yleissivistävän koulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja tutkimuksen välillä,
- luomalla mahdollisuuksia vapaaehtoistoiminnan puitteissa tapahtuvaan vaihtoon.

2. Tiedottamaan tehokkaammin kaikista liikkuvuusohjelmista

- 2.1 lisäämällä nuorten ja heidän lähiympäristönsä, varsinkin perheen, opettajien ja kouluttajien, sekä nuorisotyöntekijöiden tietoisuutta liikkuvuuden eduista ja helpottamalla tätä varten näiden tiedonsaantia kaikin tavoin;
- 2.2 tehostamalla edelleen koulutuksen, nuorison, kulttuurin, kansalaisuuden ja tutkimuksen alojen EU:n ohjelmien edistämistä ja täytäntöönpanoa.

3. Yksinkertaistamaan menettelyjä

- 3.1 jatkamalla EU:n ohjelmien täytäntöönpanosääntöjen yksinkertaistamista erityisesti käyttämällä yleisemmin monivuotisia sopimuksia, varsinkin koulutuksen ja ammatillisen koulutuksen alalla. Tällaiset sopimukset ovat ennakkoehto kestävien kumppanuuksien luomiselle oppilaitosten ja yritysten välille;
- 3.2 toteuttamalla kannustava rahoitusstrategia tai edistämällä sellaisen kehittämistä niiden elinten tai toimijoiden, ennen muuta opettajien, kouluttajien ja nuorisotyöntekijöiden, osalta, jotka järjestävät huolehdittavinaan olevien nuorten liikkuvuutta Euroopassa;
- 3.3 parantamalla liikkuvuuden avulla hankittujen tietojen ja taitojen tunnustamista yleistämällä oppimistulosten validointi koskemaan mahdollisimman kattavasti kaikkia Euroopassa toteutuneita liikkuvuusjaksoja. Tämän tavoitteen toteutumista helpottavat jäsenvaltioiden tutkintojärjestelmien ja eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen välisten yhteyksien luominen vuoteen 2010 mennessä ja

eurooppalaiset välineet, kuten *Europass*, *Youthpass*, ECTS-järjestelmä ja ECVET-järjestelmä.

4. Laajentamaan ja monipuolistamaan nuorten liikkuvuuden rahoituslähteitä

- 4.1 tukemalla nuorten liikkuvuutta asianmukaisella, rahoituskehyksen enimmäismäärien puitteissa tapahtuvalla yhteisön rahoituksella, jota maksetaan erityisesti rakennerahastoista — pääasiassa käyttämällä paremmin Euroopan sosiaalirahaston tarjoamia mahdollisuuksia — ja mukauttamalla pitkällä aikavälillä niiden suuntaviivat ja hallinnoinnin jäsenvaltioiden painopisteiden mukaisesti liikkuvuuden tavoitteeseen;
- 4.2 kannustamalla nuorten liikkuvuutta koskevien hankkeiden rahoitustapojen laajempaan monipuolistamiseen ja parempaan keskinäiseen täydentävyyteen hyödyntäen julkisia ja yksityisiä rahoituslähteitä niiden valmiuksien rajoissa (valtio, alueelliset ja paikallisviranomaiset, yritykset, rahoituslaitokset, Euroopan investointipankki mukaan luettuna, säätiöt, eurooppalaiset ammatilliset järjestöt jne.);
- 4.3 ottamalla huomioon sosioekonomisesti heikommista oloista lähtöisin olevien tai erityistarpeita omaavien opiskelijoiden erityiset rahoitustarpeet, jotta mahdollistettaisiin heidän osallistumisensa liikkuvuusohjelmiin.

5. Laajentamaan koulutusalan liikkuvuutta koskevassa eurooppalaisessa laatuperuskirjassa määriteltyjen periaatteiden soveltamista nuorten liikkuvuuden kaikkiin muotoihin, erityisesti liikkuvuusjaksojen valmistelua, tukemista ja arviointia koskevien järjestelyjen osalta

- 5.1 kannustamalla sellaisten hyvien käytäntöjen vaihtoa, joiden avulla on voitu parantaa mahdollisuuksia ottaa vastaan liikkuvuutta harjoittavia eurooppalaisia nuoria ja vastaanottotoiminnan laatua;
- 5.2 kehittämällä vastuullisia sidosryhmiä kohentamaan liikkuvuutta harjoittavien eurooppalaisten nuorten asumis-, elin- ja työskentelyolosuhteita erityisesti korkeakoulu- ja kampuksilla;
- 5.3 parantamalla nuorten liikkuvuuteen liittyvää kielellistä ja kulttuurista valmentamista.

6. Tutustumaan paremmin nuorten liikkuvuuteen

- 6.1 kartoittamalla liikkuvuusvirrat Euroopassa kokoamalla ja tarvittaessa kehittämällä luotettavia ja vertailukelpoisia tilastotietoja;
- 6.2 tehostamalla tutkimustulosten levittämistä ja hyödyntämistä osapuolten kesken;
- 6.3 tekemällä tarvittaessa vaikutusarviointeja, joissa arvioidaan kulttuurisesta, koulutuksellisesta ja ammatillisesta näkökulmasta, mitä käytännön hyötyä liikkumisesta on eurooppalaisille nuorille.

PYYTÄÄ EUROOPAN KOMISSIOTA:

1. laatimaan työsuunnitelman rajatylittävää liikkuvuutta edistävien toimien sisällyttämiseksi kaikkiin EU:n ohjelmiin, erityisesti toteuttamalla järjestelyjä nuorille suunnattujen ohjelmien tekemiseksi tunnetuiksi ja helpottamalla yhdessä toimivaltaisten viranomaisten kanssa tiedotuskeskusten sekä eurooppalaisen nuorisoliikkuvuuden portaalin toteuttamista sen varmistamiseksi, että nuorille ja toimivaltaisille instituutioille annetaan tehokkaammin tietoa; kehittämään kussakin ohjelmassa virtuaalisen liikkuvuuden toimintamahdollisuuksia; ja varmistamaan eri ohjelmien välisen synergian;
2. julkaisemaan ennen vuoden 2010 loppua kertomuksen nuorten liikkuvuuden kehittämisestä Euroopassa keskipitkällä aikavälillä ja laatimaan joka neljäs vuosi yhteiseen väliraporttiin sisällytettävän kertomuksen nuorten ja opettajien liikkuvuuden tilasta Euroopan unionissa;
3. laatimaan jäsenvaltioille, alueellisille ja paikallisille viranomaisille sekä oppi- ja koulutuslaitoksille sekä nuorisopolitiikojen parissa toimiville ohjeet, jotta ne saisivat helpommin tukea muista liikkuvuutta tukevista EU:n politiikoista, kuten rakennerahastoista sekä tutkimuspolitiikoista ja -ohjelmista;
4. tarkastelemaan mahdollisuutta kehittää uusia rahoitustukeita nuorten kannustamiseksi rajatylittäviin liikkuvuusjaksoihin, muun muassa eurooppalaisen opintolainajärjestelmän mahdollisuutta, ja raporttoimaan neuvostolle edistymisestä.